

PÁRTFOGÓ FELÜGYELET ÉS CSALÁDSEGÍTÉS

Talán azzal kezdeném, hogy nem csak szakmai megfontolásból de személyes indíttatásból eredően is örülök az előadásra történt felkérésnek, hiszen a családsegítést megelőzően hivatásos pártfogóként is dolgoztam a 80-as évek második felében a Fővárosi GYIVI-nél. Azóta a pártfogói felügyelet rendszere és intézményi háttere és a családsegítéshez kapcsolódó feladatok valamint a jogszabályi környezet is gyökeresen megváltoztak. Ezek a változások elsősorban a rendszerváltáshoz köthetők, napjainkban pedig az uniós csatlakozásból adódó elvárásoknak próbálunk megfelelni.

Joggal teheti fel bárki a kérdést: mi köze van, mi köze lehet a pártfogó felügyeletnek, a pártfogónak a családsegítéshez-családgondozóhoz? Mielőtt azonban erre megkísérelnék válaszolni, engedjék meg, hogy egy kis kitérőt tegyek a hazai családsegítés történetére, kialakulására, jelenlegi helyzetére vonatkozóan.

Köztudott, hogy hazánkban a nyolcvanas évek végéig nem volt illő dolog társadalmi, szociális problémákról beszélni, azokat feszegetni. A szegénység fogalmát jobbra csak "virágnnyelven" volt szabad emlegetni. Lehetett beszélni hátrányos helyzetűekről, marginalizálódott csoportokról, esetleg depriváltakról, de szegényekről, uram bocsá' hajléktalanokról nem akart tudomást venni a szocializmus. Ennek ellenére ahhoz mégis csak hozzájárult az akkori hatalom, hogy az említett problémákat különböző szakemberek, szociológusok, orvosok, pszichológusok feltárják, rendszerezék, javaslatokat fogalmazzanak meg azok kezelésére. Ez a vizsgálat a hetvenes évek végén kezdődött és a „Társadalmi beilleszkedési zavarok Magyarországon” – röviden: TBZ –vizsgálat néven vált ismertté. A kutatási program a társadalmi deviancia kialakulásának okait, elterjedtségét, megjelenési formáit vizsgálta. A program végén javaslatokat fogalmaztak meg a "társadalmi beilleszkedési zavarok" korlátozását célzó tennivalókra, az esetleges megoldásokra.

A vizsgálat egyik és talán legfontosabb gyakorlati eredményeként 1985-ben megalakultak az első családsegítő központok Budapesten és néhány vidéki nagyvárosban. Ezekről az újonnan alakult intézményektől talán azt várták, hogy a szociálpolitika egyik szereplőjeként hatásos választ adjanak a felmerült és – úgy mond – az „állami szinten” kezelhetetlen problémákra, enyhítsék a szociális feszültségeket. Röviden: humanizálják a szociálpolitikát. (A családsegítők egyébként a mai napig betöltenek ilyen szerepet megítélésem szerint). Ezeknek az éveknek főképpen az köszönhető, hogy valami olyasmi történt, olyan folyamat indulhatott el, amiben valóban benne volt a hatósági jellegű; jobbra segélyezésben kimerülő szociálpolitika reformja, emberszabásúbbá tétele. Bizonyos túlzott elvárások is megfogalmazódtak, néhányan azt gondolták, hogy a családsegítők gyógyírt fognak jelenteni a legkülönbözőféle szociális és mentális

problémákra, devianciákra. Ezt csak azért tartom fontosnak megjegyezni, mert az akkori tanácsi majd később önkormányzati vezetők ezekre a gondokra „abszolút” megoldásokat vártak el a családsegítőktől. Azt gondolták, hogy a családsegítés intézményesülésével, a hálózat országos méretű kiépülésével nagyon sok szociális probléma meg fog oldódni. Utólag tudjuk, nem így történt. Akik ilyen illúziókat tápláltak, nem számoltak többek között a „be nem kalkulált” rendszerváltással járó, robbanásszerűen jelentkező gondokra, a szociálpolitikára negatívan ható folyamatokra. A tömeges munkanélküliségre, a hajléktalanságra, a drogproblémára és még sorolhatnám, nem hogy az éppen csak megalakult családsegítő központok, de az önkormányzatok, az ország sem volt felkészülve. Mégis egyértelműen kijelenthető, hogy a családsegítés intézményrendszere akkor is és ma is igen fontos szereplője a szociális ellátásoknak, nélkülük ma már elképzelhetetlen az állami-önkormányzati szociálpolitika.

Mindezek ellenére 1993-ig bizonytalan helyzetben volt a családsegítés intézményrendszere, kérdés volt vajon fennmaradhat-e ez az ellátási forma? Végül erre a dilemmára az 1993. évi III. törvény – azaz a szociális törvény – megalkotása adott megnyugtató választ azzal, hogy a családsegítést a szociális alapellátások közé sorolta és az önkormányzatok kötelező feladatává tette.

Szakmai fejlődés, képzések

A 90-es évek elején megkezdődtek a hazai felsőoktatásban a családsegítéshez és egyéb szociális munkához elengedhetetlen szakirányú képzések is. Addig többnyire pedagógusok, gyógypedagógusok, szociológusok, pszichológusok dolgoztak ezen a területen. (Becsületére legyen mondva ennek a generációnak, hogy ők csináltak mára ha nem is elismert, de ismert szakmát a szociális munkából). Ma már a családsegítő szolgálatoknál, gyermekjóléti szolgálatoknál többségben vannak a szakirányú képesítéssel rendelkezők. Igen sok szociális munkásnak van kettő vagy több diplomája, rendszeresen a kötelező és egyéb továbbképzések – mindez nagyban hozzájárult a szakma fejlődéséhez, professzionalizálódásához. Ma már a szociális munkán belül jól elkülöníthető tudást igényel a családsegítésben, a gyermekjóléti szolgáltatásban, a hajléktalan-ellátásban, az iskolai szociális munkában és egyéb területeken végzett tevékenység. A fejlődés szükségességét nem megkérdőjelezve néha nosztalgiával gondolok azokra a “hőskorszaknak” is nevezett évekre, amikor talán kevesebb szaktudással, de annál nagyobb lelkesedéssel indultunk el ezen a pályán...

A szaktudás kétségkívül felértékelődött a szociális szakmában is. Szólni kell még a személyiség szerepéről néhány szót, hiszen véleményem szerint ennek legalább olyan fontos jelentősége van a mi szakmánkban, mint a képzettségnek, ha nem fontosabb. Nem véletlen talán, hogy több nyugati országban a szociális munkából csak második végzettségként lehet diplomát szerezni, hiszen ez a munka feltételez bizonyos érettséget, élettapasztalatot. Nyugodtan kijelenthetjük, hogy a szociális munkás legfontosabb munkaeszköze a saját személyisége – ami

egyébként így van a pártfogás esetében is. És ha már munkaeszköznek definiáltam a személyiséget akkor az is indokoltnak tűnik, hogy ezt illik karbantartani – amire persze sokszor vagy idő vagy pénz nincs, de talán egyszer... Minden esetre pozitívumként említhetem, hogy a családsegítésben mára általánosnak mondható a szupervízió, sok helyen a „kiégés” ellen a burn-out tréningre is van lehetőség. Ami viszont elgondolkodtató, hogy egyre több munkatársunk panaszkodik a munka jellegéből fakadó nehezen regenerálható fáradtságra, egyéb mentális problémákra (arányuk meghaladja az 50 %-ot). Ennek a jelenségnek igen sok összetevője lehet, aminek elemzése egy másik előadásba tartozhat.

A családsegítés és jogszabályi keretei

Ahhoz, hogy a címben szereplő fogalompárosításhoz – családsegítés, pártfogás – közelebb kerüljünk, szólni kell még arról, mit is jelent napjainkban a családsegítés, milyen tevékenységek zajlanak egy ilyen intézményben. A szakmai és jogszabályi keretek mellett az sem lényegtelen körülmény, hogy egy ilyen intézmény földrajzilag hol helyezkedik el, a fővárosban vagy vidéken, ezen belül az ország melyik régiójában, mekkora lélekszámú településen stb. (gondolom a pártfogói felügyelet esetében is hasonló módon számolni kell ezekkel a körülményekkel...). Rögtön hozzá kell tenni azonban, hogy egy nagyobb vidéki település és egy fővárosi kerület szolgáltatásai között nem lehet szó lényeges különbségekről, ezek inkább a kistelepülések vonatkozásában jelentkeznek. Ebben az esetben is elsősorban az anyagi erőforrások egyenlőtlenségére vezethetők vissza, hiszen köztudott, hogy ezeknek a településeknek jóval kevesebb lehetősége van normális szociális ellátórendszer működtetésére. Nem működtetnek például, hogy csak az egyik legújabb szolgáltatási formát említsem, adósságkezelési szolgáltatást, (ez még a fővárosi kerületekben sem mindenhol elérhető), és persze segélyezésre is jóval kevesebb jut. (Tipikusnak mondható az olyan eset, amikor azt hallja a szociális munkás a vidékről fővárosba települt és mondjuk jobb esetben albérletben élő ügyfelétől, hogy itt még a kukázásból is jobban meg lehet élni mint odahaza bármiből.)

A családsegítés feladatait, a képesítési előírásokat elsősorban a már említett szociális törvény és miniszteri rendeletek határozzák meg. Az elmúlt évek során a szociális törvény igen sok módosítást ért meg, ami a családsegítést is jelentősen befolyásolta. Az eredeti szabályozáshoz képest ezek elsősorban többletfeladatokat jelentenek.

A törvény 64.§ (1) bekezdése a következőképpen fogalmaz: „A családsegítő szolgáltatásban nyújtott általános és speciális segítő szolgáltatás, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, a családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz”. Általános segítő szolgáltatás: megelőző tevékenységek, pl. a lakosság szociális és mentálhigiénés helyzetének figyelemmel kísérése, veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő

jelzőrendszert működtet, feladata az egyének és családok életvezetési képességének megőrzése. Megjelennek ugyanakkor a speciális szolgáltatások is, és itt már nevesítve vannak az ún. célcsoportok: a tartós munkanélküliek, az aktív korú nem foglalkoztatottak, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer problémával küzdők és azok családtagjai, ide sorolja a törvény az ifjúsági tanácsadást és az információs szolgáltatást nyújtó programokat is, és nem utolsó sorban a roma népesség speciális helyzetéből adódó problémák kezelését is.

Lehet azon persze vitatkozni, hogy a sorozatos törvénymódosítások, amik eddig történtek indokoltak voltak-e. A legtöbb módosítás végrehajtása egyébként a mai napig késik, az önkormányzatok jelentős része mulasztásos törvénysértéssel vádolható, az intézményhálózat nem képes megfelelni a rá nehezedő részben önkormányzati, részben lakossági elvárásoknak, stb. Mégis a szakemberek számára azt gondolom, hogy a törvénnyel egy olyan eszköz áll rendelkezésre, amelyre hivatkozni lehet, amelyben jogszabályi keretek között is megjelennek a társadalmi problémák (célcsoportok nevesítése), és talán egy lehetőség is azok valóban méltányos kezelésére. Hurrá-optimizmus nélkül talán egy kicsit rajtunk is múlik majd, hogy sikerül-e tartalommal megtölteni ezeket a kereteket. Mondom mindezt olyan emberként, aki a tapasztalatok alapján egy kissé hajlamossá vált a szkepticizmusra. A jogszabályok, az azokban megfogalmazott feladatok azt sugallják, mintha minden rendben lenne, mintha az önkormányzatoknak feladataik végrehajtásához már csak a megfelelő jogi szabályozás hiányzott volna eddig. Természetesen ez nem így van. Ezért találkozhatunk sokszor olyan ellátási szerződésekkel, melyek mögött nincs érdemi tevékenység, a feladatot valójában nem megoldani, hanem csak elodázni kívánják. Az ilyen típusú ellátási szerződések formailag ugyan megfelelnek a törvény betűjének, tartalmi szempontból azonban végül is kikerülnek a tényleges ellátási kötelezettség megvalósítását. (Még a fővárosban is jellemzőnek mondható, hogy több kerületben nem hozták létre, pl. a gyermekek átmeneti otthonát, a családok átmeneti otthonát, és még sorolhatnám a hiányosságokat, - az ilyen ellátási kötelezettséget jobb esetben egy már máshol működő intézménytől 2-3 férőhely „megvásárlásával”, megoldottnak könyvelik el.)

Az említett hiányosságok miatt némi túlzással „mintha-törvénynek” is szoktam aposztrofálni a szociális törvényt, nem megkérdőjelezve ezzel a törvényalkotók jó szándékát.

Mindezek ellenére nem szeretnék olyan tudattal élni, mint egy neves közgazdászunk, aki évekkal ezelőtt, amikor a munkanélküliség és a szegénység fogalmai bekerültek a köztudatba, egy interjúban azt prognosztizálta, hogy bármit teszünk, ebben az országban legalább ötszázezer emberről le kell mondanunk. Ezzel ő arra utalt, hogy ez a tömeg a végleges elszegényedés tartós áldozata, nincs mit tenni. Szóval próbálok inkább hinni a pozitív változásokban...

Visszatérve szűkebben vett témánkhoz, Dr. Hatvani Erzsébet főigazgató előadásából a következőt hallhattuk és olvashattuk: „jellemzően a pártfogoltak a társadalom olyan hátrányos helyzetű csoportját alkotják, akik esetében a marginalizációs tényezők (munkanélküliség, hajléktalanság, szenvedélybetegségek, rossz anyagi körülmények) és a személyiségbeli (bizonyos készségek, képességek hiánya) problémák együttesen vezetnek a különböző súlyú bűncselekmények elkövetéséhez”. Laikus számára is szembetűnőnek kell lennie annak az átfedésnek, ami a pártfogoltak és a családsegítés alanyai, az ügyfeleink problémáira jellemzőek: munkanélküliek, fiatal munkanélküliek, szenvedélybetegek, drogproblémával küzdők, alulképzettek, hajléktalanok, vagy olyanok, akiket a hajléktalanság veszélye fenyeget és így tovább.

A családsegítés statisztikai adatai szerint a következő problémákkal keresik fel leggyakrabban a szolgálatokat:

- anyagi gondok;
- munkanélküliség, lakhatási problémák;
- életvezetési nehézségek.

Az összefüggéseket tehát nem kell nagyítóval keresni. Csupán címszavakban említek még néhány azonosságot:

- mindkét intézményi forma országosan kiépítettnek tekinthető – ez még akkor is így van, ha a régiókra és az erőforrásokra jellemző különbségek jelen vannak;
- mindkét területen hasonló végzettségű szakemberek dolgoznak: szociális munkások, szociálpedagógusok, pedagógusok, gyógypedagógusok. Azt hiszem, ezzel együtt a szakmai szemléletmódnak is hasonlóknak kell lennie: a pártfogásban is óhatatlanul jelen van a segítő szándék, rendelkeznie kell a pártfogónak empátiás készséggel, szociális érzékenységgel, egyéb olyan készséggel és ismeretekkel, melyek a szociális munka fő jellemzői;
- a pártfogó és a családgondozó részére is a szakmai felkészültség mellett fontos szerep jut a már említett személyiségbeli adottságoknak. (Egy önkormányzati hivatalnok esetében- például egy lakásügyi vagy szabálysértési előadónál – ebbéli hiányosságok elnézhetőek, még ha nem is szerencsés, ha ez így van.);
- jellemző továbbá a magas kliens-szám és az adminisztrációs leterheltség is mindkét területen.

Ezek után milyen különbségekről beszélhetünk?

Először is eltérő jogszabályi környezet határozza meg a feladatokat. Ez a pártfogók és pártfogoltak között egy kötött, szabályozott kapcsolattartási formát jelent, a családgondozó és kliens kapcsolatban jobban lehet számítani a kölcsönösségre, a kapcsolattartás többnyire még ma is az önkéntességre alapul – kivétel ez alól néhány eset –, kevésbé adminisztratív jellegű. Kivételek azért vannak, ezekről még lesz szó a továbbiakban.

A különbségek tekintetében a szakmai- etikai kérdésre is ki kell térni. A szociális szakmában az egyik alapvető etikai kritérium az önkéntesség és az

anonimitás elve – *volt*. Ma már ez korántsem így van. Az önkormányzatok együttműködésre kötelezhetik a szociális intézményeken keresztül a tartós munkanélkülieket, az adósságterhekkal rendelkező családokat, és nem utolsósorban a gyermekjóléti szolgálatok alanyait. Ez a helyzet komoly szakmai-etikai kérdéseket vet fel, szakemberek a mai napig vitatkoznak az ún. „kötelező együttműködés” helyességéről-helytelenségéről.

Ebben a vonatkozásban a törvénymódosítások nem csak tartalmi változásokat, feladatbővülést hoztak a családsegítők életébe, hanem komoly szakmai-etikai kérdéseket is felvetnek.

A magam részéről azt gondolom, hogy a szociális munkában lehetnek olyan helyzetek, amikor hasznosnak mondható az együttműködésre kötelezés, és lehetnek olyan helyzetek is, amikor ez felesleges vagy kifejezetten káros.

Továbbá különbözőségek adódnak a munkavégzés jellegéből is. Addig, amíg a pártfogók többnyire “egyszemélyes” munkát végeznek, a családsegítésre a teammunka jellemző, szinte mindenütt rendszeresek az esetmegbeszélő csoportülések.

Az ügyfelek (pártfogoltak) által “hozott problémák” tekintetében lehet talán a legmarkánsabb különbséget találni: a pártfogoltak esetében az egyetlen ún. “hozott” probléma az, hogy összeütközésbe kerültek a törvénnyel, valamilyen bűncselekményt követtek el. Szándékosan nem használom a bűnöző kifejezést, hiszen főleg fiataloknál az esetek többségében ez nem lehet helytálló és nem szerencsés. Ezzel szemben a családsegítésben a “hozott” probléma igen sokféle lehet:

- családi kapcsolatok funkciózavarai
- gyermeknevelési
- lelki-mentális
- életvitelbeli
- anyagi
- foglalkoztatással kapcsolatos
- közüzemi díjhátralékhoz kapcsolható, stb.

Az eseteinkre egyébként jellemző a több probléma együttes előfordulása. A családgondozás fókuszában domináns módon tehát a felsorolt szociális-mentális problémák jelennek meg, szemben a pártfogással, ahol a bűnelkövetés és annak következményei.

Természetesen, mint ahogy korábban már volt róla szó, mindkét szervezet klienskörében hasonló problémák húzódnak meg a háttérben, ezeket nem szabad figyelmen kívül hagyni. A családgondozó egy hosszabb, bizalmasabb kapcsolat kialakításakor sokszor szembesül azzal, hogy az általa gondozott család valamelyik tagja például már volt büntetve, vagy éppen a kapcsolat ideje alatt folyik ellene eljárás. Sajnos azért merem ezt állítani, mert Ferencváros - ahol dolgozom - az átlagnál jóval fertőzöttebbnek mondható a bűnözés szempontjából is.

Ferencvárosi helyzetkép

Ferencvárosban az elsők között, 1989-ben alakult meg a Családsegítő Szolgálat. Jelenleg öt különböző feladatot ellátó csoportunk működik. Ezek közül kettő a hagyományos családgondozással, egy adósságkezeléssel, egy ifjúsági tanácsadói tevékenységgel, és végül, a hírhedt Dzsumbuj-telepen lévő csoportunk közösségfejlesztő tevékenységgel foglalkozik. A bűnmegelőzés szempontjából az Ifjúsági Iroda és a Dzsumbujban működő Dzsumbuj Help Központ munkáját lehet kiemelni. Mindkét intézményünk tevékenységének fókuszában a hatványozottan veszélyeztetett célcsoport szerepel. Az egyik esetében kiskorúak és fiatal felnőttek, a másik esetében az elgettósodás jellemzőit magán viselő telep lakói. (A dzsumbujban jelenleg közel 400 szoba-konyhás lakásban 1500-an élnek összezsúfolva. A rendőrségi statisztikákból és saját felméréseinkből is egyértelmű, hogy a fővárosi átlaghoz képest jóval nagyobb arányban vannak jelen a telepen a különböző devianciák, a bűnözés, az alkoholproblémák, és az utóbbi években ugrásszerűen megemelkedett kábítószer-fogyasztáshoz kapcsolódó problémák.)

Családsegítő Szolgálatunknál hagyományosnak mondható, hogy rendszeresen végzünk valamilyen bűnmegelőzési tevékenységet, melyek elsősorban szervezett formában az említett két csoportunknál zajlanak. Ezek közül néhányat megemlítenék:

- drogprevenációs előadások és foglalkozások fiatalok részére az ifjúsági irodában és iskolákban;
- átfogó bűnmegelőzési előadássorozat külsős szakemberek bevonásával fiatalok részére;
- „ártalomcsökkentő klub” és kortárs-segítő csoport működtetése (kínálatcsökkentés, keresletcsökkentés, ártalomcsökkentés);
- tűcsere-program a Dzsumbujban;
- foglalkoztatást elősegítő programok, álláskereső klub és egyéni foglalkozás keretében;
- a bűnmegelőzéshez kapcsolódó szabadidős programok, nyári táborok.

Ezek a programok elsősorban pályázati forrásból valósíthatók meg, ezért hátrányuk, hogy esetlegesek és időszakosak, a tevékenység folyamatosága így nem garantált.

Az elmúlt évek pályázati programjai közül, egy olyan képzési és foglalkoztatási projektet említenék, amelyből talán kiderül, hogy a gyakorlatban milyen együttműködési lehetőségek szerepelhetnek a családsegítés (szociális munka) és a pártfogói szolgálat között.

Az idézett projekt elsősorban a fővárosban élő roma fiatalok részére volt meghirdetve, de nem roma származású fiatalok is részt vehettek a programban. Egy 400 fős mintából választottuk ki szociális munkások közreműködésével azt a 80 fiatalembert, akik a különböző szempontokat figyelembe véve végül is részt vehettek a programban. A Fővárosi Munkaügyi Központ támogatásával kétféle képzésben

vehettek részt ezek a fiatalok. Az egyik egy számítógépes alapismereteket nyújtó, a másik egy blokkosított formában (könnyűgépkezelői, „A” kategóriás jogosítvány és belföldi áru fuvarozói vizsga) nyújtott képzést jelentett. Ezen túlmenően a program része volt egy kommunikációs, valamint álláskeresési tréning is. A képzésben részt vett fiatalok közül azok részére, akik sikeres vizsgát tettek, vállalkozóvá-válást elősegítő alapképzést és tréninget is biztosítottunk. A 80 fiatal döntő többsége sikeresen vett részt a programban. A képzési blokk befejezését követően szociális munkásaink segítségével az elhelyezkedéshez is segítséget nyújtottunk. Jellemző volt a programban részt vett fiatalokra, hogy igen sok olyan probléma megoldásához kérték a szociális munkások segítségét, ami nélkül nehezen vagy egyáltalán nem tudták volna teljesíteni a programban meghatározott feladatokat. A legegyszerűbb gondoktól kezdve – például igazolvány készítéséhez, okmánybélyeg vásárlásához, albérlet fizetéséhez, közüzemi díjtartozáshoz való hozzájáruláshoz - kértek gyorsan realizálható anyagi támogatást, ezen túlmenően albérletkereséshez, a lakóhely szerinti önkormányzatnál történő ügyintézéshez és egyéb szociális problémákhoz nyújtottunk segítséget. Előfordult, hogy valamelyik fiatalnak a családja kérte a szociális munkás segítségét olyan problémák megoldásához, melyek a komplex családsegítői feladatok közé sorolhatók.

A program kezdetekor a pártfogói szolgálattal is felvettük a kapcsolatot, ennek köszönhetően pártfogói felügyelet alatt álló fiatalok is részt vehettek a programban. (Egy esetben fordult elő, hogy valamelyik fiatalnak a program ideje alatt kellett letöltendő büntetés végrehajtásra bevonulnia.)

Az igazsághoz tartozik, hogy az említett kísérleti jellegű programot a Fővárosi Munkaügyi Központ kiemelt módon támogatta, ami azt jelentette ebben az esetben, hogy olyan képzés is biztosított, mely nem szerepel hagyományosan a Munkaügyi Központok támogatott képzési között, a fiatalokat alkalmazó cégek részére egy éven túl nem írt elő foglalkoztatási kötelezettséget, stb.

A pártfogás és családsegítés ebben az esetben szervezett formában találkozhatott szerencsés módon. Egyéni „együttműködésre” elég sok példa mondható a fővárosban, de a szervezett együttműködés még azt hiszem, várat magára.

Hasonló programok sikeres megvalósításában várhatóan az eddigieknél erőteljesebben jelenhetnek meg a civil szervezetek és azok szolgáltatásai is. Az állami önkormányzati szervezetekkel, intézményekkel szemben, előnyeik között említhető a rugalmas szervezeti és működési forma, a pályázati projektek könnyebb elérhetősége. Ugyanakkor még viszonylag kevés olyan civil szervezetről beszélhetünk, amelyek megfelelő és speciális szaktudással, elfogadható infrastrukturális háttérrel rendelkeznek széles körű programok megvalósításához. Nem minden esetben mondható az sem, hogy megfelelő módon kontrolálható és megbízható az a civil szervezet, amelyik éppen egy adott feladatra vállalkozik. (A fővárosi családsegítő szolgálatok egy kivétellel önkormányzati intézményként működnek, amelyben talán szerepe van annak, hogy az önkormányzat

könnyebben "oszthat" rájuk különféle feladatokat, munkavállalói oldalról pedig a közalkalmazotti jogviszony biztonsága említendő.)

A szociális szféra és a bűnmegelőzés területén működő szervezetek reménybeli, érdemi együttműködése elősegítésére a Ferencvárosi Önkormányzat évek óta bűnmegelőzési tanácsot is működtet, ahol kerületi szinten egy asztalhoz tudja ültetni az érintett szereplőket. Ez mindenképp arra utal, hogy a politika is felismerte az együttműködés fontosságát, nem tekinti célravezetőnek a bűnüldöző szervek, a bűnmegelőzéssel foglalkozó szervezetek, a szociális és oktatási intézmények egymástól elkülönülten való működését.

A prevenció és bűnmegelőzés tekintetében ezeknek a szervezeteknek nem csak hasznos, hanem talán törvényszerű is a jövőbeni együttműködésük. Ezt nem csak mi szociális munkások gondoljuk így, de hasonló elveket olvashatunk egy ide vonatkozó országgyűlési határozatban is. A 115/2003 (X.28.) OGY határozat feladatként írja elő a különböző szervezetek együttműködését: „a pártfogó szolgálatok, a rendőrség, az ügyészség és a családsegítő, családtámogató szolgálatok közötti együttműködés kialakítása, különös tekintettel a devianciák kockázati tényezőinek jelzésére, és a korai pszichoszociális beavatkozásra”. Remélhetőleg a közeljövőben kialakulhatnak ezeknek az együttműködéseknek a keretei, és elkezdődhet egy valóban érdemi tevékenység.